

Vestfold
og Telemark
revisjon

Risikovurdering 2024

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Notodden kommune

24:4005 400

Innhold

1.	Innledning.....	4
1.1.	Bakgrunn – mandat.....	4
1.2.	Metode.....	5
1.3.	Avtale om forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.....	5
2.	Gjennomførte revisjoner.....	6
3.	Aktuelle forvaltningsrevisjoner 2024-27.....	8
4.	Om Notodden kommune.....	9
4.1.	Kommunens organisering.....	9
4.2.	Selskaper og interkommunale samarbeid.....	9
4.3.	Økonomi.....	10
5.	Tverrgående tema og stabsfunksjoner.....	12
5.1.	Internkontroll.....	12
5.2.	Etikk, habilitet og varsling.....	12
5.3.	Arkiv og dokumentasjon, åpenhet og innsyn.....	13
5.4.	Informasjonssikkerhet og personvern.....	14
5.5.	Planlegging og byggesaksbehandling.....	15
5.6.	Bærekraft.....	16
5.7.	Anskaffelser.....	18
5.8.	Næringsarbeid og offentlig støtte.....	19
5.9.	Beredskap.....	19
5.10.	Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon.....	19
6.	Kultur.....	20
7.	Oppvekst.....	21
7.1.	Barnehage.....	21
7.2.	Grunnskole.....	22
7.3.	Notodden mangfolds- og læringscenter.....	23
7.4.	Notodden, Hjørdal og Tinn barnevernstjeneste.....	24
7.5.	Notodden og Hjørdal PP-tjeneste.....	25
7.6.	Forebygging og samhandling.....	26
7.7.	Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon.....	26
8.	Helse og omsorg.....	27
8.1.	Tildeling og koordinering.....	27
8.2.	Hjemmebaserte tjenester.....	28

8.3.	Institusjoner/boliger	29
8.4.	Dagtilbud til hjemmeboende med demens	29
8.5.	Psykisk helse og rus	30
8.6.	Fastlegeordningen, legevakt og akuttberedskap.....	31
8.7.	Helsestasjon, skolehelsetjeneste, svangerskap- og barseloppfølging	31
8.8.	Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon	32
9.	Teknisk	33
9.1.	Vann og avløp	33
9.2.	Renovasjon	33
9.3.	Eiendom og utedrift	34
9.4.	Utbygging.....	35
9.5.	Brannvern og branntilsyn.....	35
9.6.	Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon	36
10.	NAV Sosial	37
10.1.	Sosialhjelp.....	37
10.2.	Barn i lavinntektsfamilier.....	37
10.3.	Boligsosialt arbeid	38
10.4.	Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon	38
11.	Eierskapskontroll/forvaltningsrevisjon i selskap.....	39
11.1.	Eierskapskontroller	39
11.2.	Forvaltningsrevisjon i selskap	40
11.3.	Aktuelle eierskapskontroller og forvaltningsrevisjoner i selskap	41
	Vedlegg 1 – Selskaper og kommunale samarbeid	42

1. Innledning

1.1. Bakgrunn – mandat

Kontrollutvalget skal utarbeide planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, og skal påse at det blir utført forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i kommunen.¹

Forvaltningsrevisjon er systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak. Undersøkelsene kan rettes mot kommunen og mot kommunens selskaper. Forvaltningsrevisjon skal gjennomføres i samsvar med god kommunal revisjonsskikk.

Eierskapskontroll er en kontroll av om kommunen utøver sitt eierskap i selskap i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyret sine vedtak og aksepterte prinsipper for god eierstyring. Kontrollen skal utføres av revisor i samsvar med god kommunal revisjonsskikk, og kan kombineres med forvaltningsrevisjon i selskap.

Plan for forvaltningsrevisjon skal vise på hvilke områder kommunen planlegger å ha forvaltningsrevisjon. Planen skal dekke både kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper.

Plan for eierskapskontroll skal vise hvilke eierskapskontroller kommunen planlegger å ha.

Planene skal bygge på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunens virksomhet og eierskap, og av virksomheten i kommunens selskaper.

Kommunestyret selv skal vedta planene. Videre kan kommunestyret gi kontrollutvalget myndighet til å gjøre endringer og/eller fravike planene.

Denne risiko- og vesentlighetsvurderingen er grunnlaget for kommunens plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Risikovurderingen er utarbeidet av Vestfold og Telemark revisjon IKS (VTR) på oppdrag fra kontrollutvalget i Notodden kommune, jf. sak 17/23.

Risikovurdering for forvaltningsrevisjon står i kapitlene 4 til 10 og risikovurdering for eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskap står i kapittel 11.

---

¹ Jf. kommuneloven § 23-2, § 23-3 og § 23-4.

1.2. Metode

Risikovurderingen er av overordnet karakter, og det kan være noe usikkerhet ved informasjonen vi bygger på. Det kan også skje endringer i risikobildet i løpet av planperioden. Vi vil ta utgangspunkt i følgende:

- gjeldende krav og forventninger innenfor kommunens ansvarsområder og eierskap
- nøkkeltall fra KOSTRA, andre databaser og annen statistikk
- informasjon om internkontroll og annen sentral informasjon i årsmelding, budsjett og økonomiplan
- innspill og synspunkt fra rådmann/kommunens ledelse og ordfører
- innspill og synspunkt fra verneombud og tillitsvalgte
- innspill og synspunkt fra kontrollutvalg og politikere i kommunen
- gjennomførte og planlagte tilsyn fra statlige myndigheter
- forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller gjennom de siste årene
- andre erfaringer og kunnskap fra revisjonsarbeidet

1.3. Avtale om forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Kommunens ordning med forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er regulert av selskapsavtalen for VTR IKS. Omfanget av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll fremgår av oppdragsbrevet og det årlige budsjettbrevet fra VTR.

VTR kan levere anslagsvis fire rapporter om forvaltningsrevisjon og én rapport om eierskapskontroll til Notodden kommune, fordelt over fire år, avhengig av tema og innretning på undersøkelsene. Dersom kommunen ønsker det, kan kommunen kjøpe flere eller mer omfattende forvaltningsrevisjoner eller eierskapskontroller enn det som i utgangspunktet er avtalt.

2. Gjennomførte revisjoner

Forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller 2020-2023

I Notodden kommune er følgende forvaltningsrevisjoner (inkludert forvaltningsrevisjoner i selskap) og eierskapskontroller gjennomført i perioden 2020-2023:

- 3808 402 Eiendomsforvaltning (2020)
- 3808 403 Eierskapskontroll (2021)
- 3808 404 Barneverntjenesten – oppfølging av fosterbarn, fosterforeldre og biologiske foreldre (2022)
- 3804 405 Tjenester til mennesker med funksjonsnedsettelse (2023)
- 3817 405 IRMAT – oppfølging (2023), samarbeidsprosjekt med Midt-Telemark
- 3808 406 Skolemiljø (2023)

Forenklet etterlevelseskontroll 2020-23

Revisor gjennomfører årlig forenklet etterlevelseskontroll med kommunens økonomiforvaltning.² Etterlevelseskontrollen gjøres med små ressurser, og gir moderat sikkerhet for funnene. I Notodden kommune har revisor kontrollert følgende tema:

- Selvkost (2020)
- Rutine for kontroll av lønnsjournal (2021)
- Offentlige anskaffelser (2022)
- Attestantens rolle (2023)

Innspill til forvaltningsrevisjoner

Avtroppende kontrollutvalg gav i sak 18/23 følgende innspill:

- Offentlig anskaffelser
- Eldreomsorg
- Eiendomsforvaltning

Sittende kontrollutvalg gav i sak 5/24 følgende innspill:

- Klima og miljø – Klima og energiplan for Notodden kommune 2011 – 2023 ble vedtatt i kommunestyret 01.09.2011, med mål og tiltak.
  - På hvilken måte er denne planen fulgt opp?

---

² Jf. kommuneloven § 24-9

- I hvilken grad er målene innfridd, og hva er årsaken til at mål i planen ikke er gjennomført?
- Har kommunen et planverk for utslippskutt som er i samsvar med nasjonale krav og føringer?
- Ungdom og narkotika i Notodden kommune forebygging. Rus og psykiatri, oppvekst vilkår og utenforskap.
- Kommunale avgifter og kommunale gebyrer.
- Vold og trusler i skolen, rutiner for ivaretagelse av lærerne, Arbeidsmiljølov og opplæringslov, hvordan samspiller disse lovverkene.

Vi har bedt om innspill fra rådmannen og ledere i kommunen. Vi fikk følgende innspill:

- Utedrift
- Drift av store boliger
- Helsestasjonen – tidlig innsats
- Tjenesten for mennesker med funksjonsnedsettelse (TFF)

Vi ha bedt om innspill fra ordfører og fra utvalgs- og gruppeledere. De folkevalgte hadde mange innspill som omfattet store deler kommuneorganisasjonen. De temaene som flest er opptatt av er:

- psykososialt miljø i skole
- spesialpedagogisk hjelp i barnehage
- arbeid med lavinnteksfamilier
- rus og psykisk helse
- helsestasjon og skolehelsetjeneste
- eiendomsforvaltning
- renovasjon

3. Aktuelle forvaltningsrevisjoner 2024-27

Tabellen viser hvor vi, basert på risikovurderingen, mener det er størst behov for forvaltningsrevisjon. Opplistingen er kronologisk. Aktuelle eierskapskontroller og forvaltningsrevisjon i selskap er omtalt i kap. 11.

Tema	Vinkling/kommentar	Se kapittel
Arkiv, journal og innsyn	Journalføring, arkivering og tilrettelegging for innsyn.	5.3
Personvernlovgivningen	Kommunens arbeid med å ivareta grunnleggende krav etter personopplysningsloven	5.4
Klimaarbeid	Kommunens arbeid med klimagassreduksjoner og/eller klimatilpasning.	5.6
Anskaffelser	Oppfyllelse av krav og regelverk	5.7
Mottak og bosetting av flykninger	Kapasitet og oppfylling av lovkrav	7,3
Tidlig innsats rettet mot barn/unge	Alternative vinklinger: Helsestasjonens forebyggende arbeid Tverrfaglig samarbeid Barnefattigdom	7.6, 8.7, 10.2
Drift og organisering av de store boligene	Rutiner, ressurser og organisering. Kan omfatte rutiner og praksis for bruk av tvang.	8.1,8.2, 8.3
Utedrift	Organisering, prioritering og ressurser	9.3
Eiendomsforvaltning	Planer og tiltak for å sikre godt vedlikehold. Kan omfatte kommunens arbeid med effektiv energibruk. Bør ev. gjennomføres i siste halvdel i perioden.	9.3
Sosialhjelp	Saksbehandling og ressurser	10.1

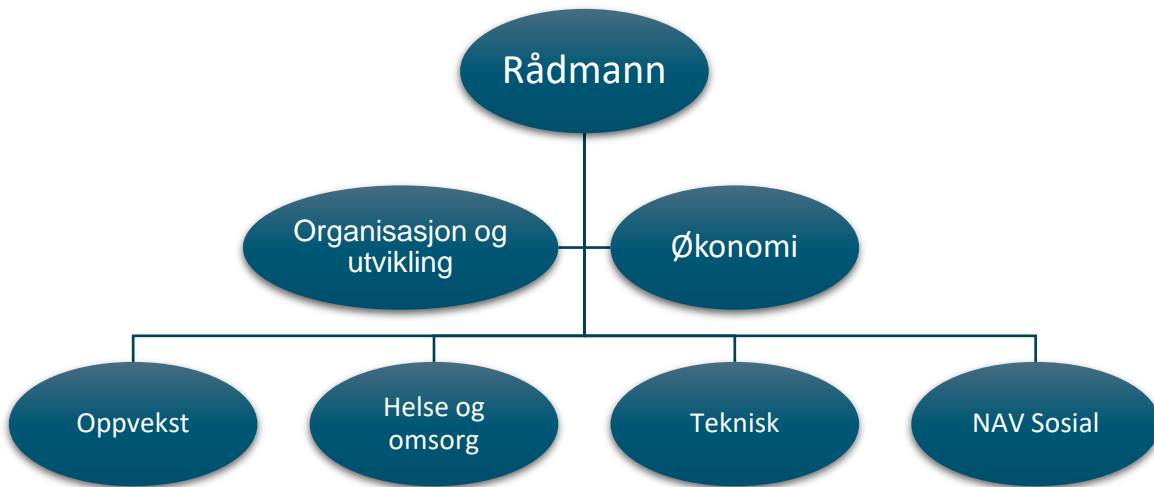

4. Om Notodden kommune

4.1. Kommunens organisering

Notodden kommune hadde 1 006 ansatte i 2022. Sykefraværet var 10,5 % samme år.

Administrativt er kommunen delt i fire seksjoner, i tillegg til stabsfunksjonene.

Kommuneskogene KF er kommunens eneste kommunale foretak, jf. kommuneloven kapittel 9. Kommunale foretak er en del av kommunen, men har egen daglig leder og et styre, som er direkte underlagt bystyret.

4.2. Selskaper og interkommunale samarbeid

Notodden kommune eier flere selskaper og deltar i mange interkommunale samarbeid. Noen er organisert i egne rettssubjekter, andre er organisert som kommunale oppgavefelleskap eller vertskommune.

Risiko knyttet til eierskap og virksomhet i selskaper er vurdert i kap.11. Andre interkommunale samarbeidsordninger er omtalt der de hører til i kommunens organisering. En samlet oversikt over kommunens eierskap i selskaper og deltakelse i interkommunale samarbeid står i vedlegg 1.

Kongsbergregionen

Kongsbergregionen består av ulike samarbeid mellom Notodden, Hjartdal, Tinn, Kongsberg og flere kommuner i Numedalen.

Kongsbergregionen IPR er et interkommunalt politisk råd er et samarbeids- og interesseorgan som skal styrke de deltakende kommunene som bærekraftige, attraktive og konkurransedyktige. Representantskapet, som er øverste organ i rådet, består av fem medlemmer fra hver deltakerkommune. Regionrådet består av ordførerne i deltakerkommunene, og er utøvende organ. Rådet har én ansatt (daglig leder).

Kommunene i Kongsbergregionen har etablert ulike tjenestesamarbeid. Dette er

- Samarbeid om tjenesteutvikling. Kongsberg er vertskommune.
- Responssenteret er et digitalt alarmmottak og kompetansesenter for velferdsteknologi. Kongsberg er vertskommune.
- K-IKT er felles IT-avdeling for kommunene i Kongsbergregionen. Notodden er vertskommune
- Regionalt samarbeid om tilsyn og ulovlighetsoppfølging etter plan- og bygningsloven. Kongsberg er vertskommune.

Samarbeid med Hjartdal

Notodden samarbeider med Hjartdal om ulike tjenester. Dette er

- Barnevernstjenesten – vertskommunesamarbeid. Tinn deltar også i samarbeidet. Notodden er vertskommune.
- PPT – vertskommunesamarbeid. Notodden er vertskommune.
- Brann og branntilsyn. Hjartdal kjøper denne tjenesten av Notodden.
- NAV. NAV-Hjartdal er en avdeling av NAV-Notodden.

4.3. Økonomi

KOSTRA 2022	Notodden kommune	Gruppesnitt	Landsgj.snitt*
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	-0,3	2,1	2,7
Langsiktig gjeld ³ i prosent av brutto driftsinntekter	49,8	57,8	47,6
Frie inntekter per innbygger	68 967	65 324	67 020
Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter	9	12,8	14,5

Tabell 1: Tall fra Kostra pr 3.11.23

Netto driftsresultat er en indikator for økonomisk balanse som viser hvor mye som kan disponeres til avsetninger og investeringer etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. Det er anbefalt at

³ Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter (KOSTRA)
Vestfold og Telemark revisjon IKS

netto driftsresultat over tid bør tilsvare 1,75 % av driftsinntektene. Notodden hadde et netto driftsresultat på - 3,9 mill. kr. (underskudd) i 2022. Det er et lavere resultat enn anbefalt, og et resultat lå under landsgjennomsnittet og som var lavere enn sammenlignbare kommuner for 20221

Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter sier noe om hvor sårbar kommunens budsjettbalanse er for en økning i renten. Rentekostnaden skal dekkes av driftsinntektene. Som vi ser i tabellen, ligger Notodden lavere enn gruppesnittet, men noe høyere enn landsgjennomsnittet. En økning i renten vil ha mindre påvirkning på driftsbudsjettet enn kommunene i sammenlignbare kommuner.

Kommunens frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd fra staten. Tallene viser at Notodden har noe høyere frie inntekter enn de kommunene vi sammenligner med.

Fri egenkapital drift er det som i kommuneregnskapet kalles disposisjonsfond. Dette er midler som fritt kan benyttes til å dekke utgifter i både drifts- og investeringsregnskapet, og er et uttrykk for hvor stor økonomisk buffer kommunen har. Tabellen viser at Notodden har mindre slike midler enn kommunene vi sammenligner med.

5. Tverrgående tema og stabsfunksjoner

5.1. Internkontroll

Kommunedirektøren er ansvarlig for at kommunen har internkontroll for å sikre at lover og forskrifter følges, jf. kommuneloven § 25-1. Det er også krav om internkontroll i noen særlover, både sektorovergripende og for de ulike tjenesteområdene i kommunen, f.eks. arbeidsmiljøloven, personopplysningsloven og helse- og omsorgstjenesteloven. Kommunedirektøren skal rapportere minst en gang i året om internkontrollen og resultater fra statlig tilsyn.

Notodden bruker Compilo som kvalitetssystem. I handlings- og økonomiplanen for 2024-27, skriver rådmannen at internkontrollsystemet har betydelig behov for forbedring, og at dette ikke har blitt prioritert på grunn av ressursituasjonen.

Forenklet etterlevelsekontroll for 2021 om etterlevelse av internkontrollrutiner på lønn, fant at rutineene ikke fulgt i tilstrekkelig grad. Kommunens administrative delegeringsreglement er fra 2008, og er ikke oppdatert.

Vurdering

Mangelfull internkontroll kan føre til lovbrudd, dårlig kvalitet i saksbehandling og svikt i tjenesteutøvelsen, og kan utgjøre en risiko i kommunen. Vi er likevel ikke kjent med at det er forhold som tilsier at det er særskilt risiko når det gjelder kommunens internkontroll, og mener derfor at det ikke hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon om internkontroll generelt.

Det kan likevel være aktuelt å vurdere internkontroll i forbindelse med forvaltningsrevisjon som gjelder avgrensede tjenester i kommunen. Dette omtales i såfall i forbindelse med vurderingen av de aktuelle tjenestene.

5.2. Etikk, habilitet og varsling

Et av formålene med kommuneloven er å bidra til at kommuner og fylkeskommuner er tillitsskapende. I årsberetningen skal kommunen gjøre rede for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre høy etisk standard.

Habilitet har vært et aktuelt tema nasjonalt i 2023, og det er også et viktig tema lokalt. Det har stor betydning for tilliten til kommunen at habilitetsspørsmål blir håndtert riktig. Habilitetsreglene skal også bidra til å sikre at avgjørelsene kommunen tar blir materielt riktige, ved å redusere risikoen for at det blir tatt utenforliggende hensyn.

Arbeidstakere har rett, og til dels plikt, til å varsle om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Varslingsordningen skal bidra til at medarbeidere tør å si fra om kritikkverdige forhold, og dermed til å forhindre og forbedre disse. Kommunen som arbeidsgiver skal ha rutiner for mottak og behandling av varsler. En god ytringskultur blant ansatte, og gode rutiner rundt varsling, er viktig

for lokaldemokrati og tjenestekvalitet. Det er derfor viktig at arbeidstakere i kommunen opplever at det er trygt å ytre seg kritisk om kritikkverdige forhold i egen virksomhet.

Notodden kommune har vedtatt etiske retningslinjer som er felles for både ansatte og politikere. De ble sist revidert i kommunestyret sommeren 2023.

Rådmannen skriver i årsmeldingen at det er intensjon at de etiske retningslinjene årlig skal gjennomgå i bl.a. personalmøter, men at dette er ikke blitt fulgt opp i tilstrekkelig grad.

Vurdering

Arbeidet med å sikre høy etisk standard og et trygt ytringsklima må være kontinuerlig. Ofte nedprioriteres praktisk arbeid med etikk, og da kan det utvikle seg subkulturer i organisasjonen. Vi er likevel ikke kjente med forhold som tilsier at det er særskilt risiko på dette området i kommunen.

5.3. Arkiv og dokumentasjon, åpenhet og innsyn

Arkiv og dokumentasjon

Kommuner og offentlige organ skal dokumentere sin egen aktivitet både i et kortsiktig og et langsiktig perspektiv. Kommunens dokumentasjon og arkiv har betydning for åpenhet, demokratisk aktivitet, rettssikkerhet, forskning og kulturell virksomhet. En velfungerende postjournal og arkivordning er grunnleggende forutsetninger for å ivareta dette.

Kommunen har arkivplan fra 2019. Kommunen deltar i arkivledernetttverk i regi av Kongsbergregionen. Formålet med nettverket er bla. å diskutere utfordringer og bygge felles kompetanse.

Vurdering

Det har ikke vært tilsyn fra Arkivverket siden 2018, og det har heller ikke vært gjennomført forvaltningsrevisjon om dette temaet tidligere i Notodden. Erfaringsmessig er det generelt risiko for at kompetanse og praksis knyttet til arkiv og journalføring ikke er god nok, og vi mener derfor at det jevnlig bør gjennomføres forvaltningsrevisjon om dette temaet. Det kan være hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon om arkiv og dokumentasjon.

Åpenhet og innsyn

Åpenhet og innsyn innebærer at omverden får se hvordan kommunen drives og hvordan beslutninger tas. Åpenhet og innsyn gjør at flere utenfor kommunen, inkludert media, får mulighet til å avdekke eventuelle kritikkverdige forhold. Dette er en viktig forutsetning for demokratiet, og kan bidra til å forebygge uetisk atferd og korrupsjon.

Kommunen har søkbar postliste og informasjon om innsynsretten på sin hjemmeside. Norsk Presseforbunds åpenhetsbarometer sammenlikner åpenhet i kommunene, og har tre innfallsvinkler: kommunens nettsider, spørsmål om åpenhet som kommunene besvarer, og test av

kommunens behandling av innsynskrav. Maksimal poengsum er 26 mens minimum poengsum er 0. Notodden kommune fikk 17,5 poeng, det tilsvarer 166. plass av 355 kommuner.

Vurdering

Også på dette området kan det være risiko for at kompetanse og praksis ikke er god nok. Forvaltningsrevisjon om åpenhet og innsyn kan kombineres med forvaltningsrevisjon om arkiv og journalføring.

5.4. Informasjonssikkerhet og personvern

Informasjonssikkerhet

Informasjonssikkerhet omfatter alle tiltak som skal sikre kommunens behandling av informasjon, både når det gjelder sikring av IT-systemer, tilrettelegging av prosesser/arbeidsoppgaver, og kompetanse og opplæring hos de som utfører oppgavene.

En uønsket hendelse mot et eller flere av kommunens systemer kan få store konsekvenser. De siste årene har det vært små og større angrep mot kommuner og andre offentlige virksomheter, og mange har ikke et forsvarlig sikkerhetsnivå for å beskytte sin informasjon.

Vertskommunesamarbeidet K-IKT er kommunens IT-avdeling, og Notodden er vertskommune.

Vurdering

Organisering i samarbeid gir større fagmiljø, mindre sårbarhet og generelt lavere risiko enn om kommunen hadde IT-avdeling alene. Vi er ikke kjent med forhold som tilsier at det er særskilt risiko på dette området.

Personvern (GDPR)

Kommunens ansvar for forsvarlig håndtering av personopplysninger er regulert av personopplysningsloven. Kommunen behandler personopplysninger om innbyggere, ansatte og politikere. Kommunen plikter å ha egnede tiltak for å ivareta en forsvarlig behandling av personopplysningene. Personopplysningene skal beskyttes mot uberettiget innsyn og endringer, men skal være tilgjengelige for de som trenger opplysningene, når de trenger dem.

Manglende etterlevelse av personvernreglene kan ramme kommunens innbyggere og ansatte, og kan medføre overtredelsesgebyr og tap av omdømme for kommunen.

Kommunene i Kongsbergregionen samarbeider om et felles personvernombud. Felles personvernombud for Kongsberg, Notodden, Tinn, Nore- og Uvdal, Flesberg, Hjartdal og Rollag er ansatt i sekretariatet til tjenestesamarbeidet og har arbeidssted i Kongsberg kommune.

Notodden har personvernerklæring.

Vurdering

Det er generelt positivt å ha personvernombud som er organisert «utenfor linja», men personvernarbeidet gjøres av de ansatte i lokalt kommunen, og avstanden til personvernombud kan bli stor. Kommunen har ikke hatt forvaltningsrevisjon om personvern tidligere. Dette er et område med stor risiko for brudd, og det bør gjennomføres forvaltningsrevisjon jevnlig. Vi mener det kan være hensiktsmessig med forvaltningsrevisjon om personvernlovgivningen.

5.5. Planlegging og byggesaksbehandling

Plan og byggesak er organisert som en stabsfunksjon innunder Organisasjon og utvikling.

Planlegging

Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel. Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver kommunen. Vurdering av planbehovet og arbeidet med kommunal planstrategi skal prioriteres.

Planprosessene skal være åpne og forutsigbare. De fleste kommuner har opprettet digitale planregistre, og mulighetene for å effektivisere og forenkle planleggingen bør tas i bruk.

FNs bærekraftsmål, nasjonale klima- og miljømål og løsninger som styrker verdiskapning og bosetting i hele landet, er blant de hensynene som skal legges til grunn for den overordnede planleggingen, jf. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027. De nasjonale føringene inneholder ellers en rekke tiltak og hensyn som skal ivaretas, tilrettelegges for eller styrkes gjennom planleggingen.

Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2022-2034 ble vedtatt i 2022. Arealdelen for perioden 2023-2035 ble vedtatt året etter. Arealdelen består av to deler: Kommuneplanens arealdel for hele kommunen (2023-2035) og Kommunedelplan for sentrum (2016-2028).

Økonomiplanen utgjør handlingsdelen til samfunnsplanen, og rulleres årlig. Kommunen sier at arealdelen bør rulleres i hver kommunestyreperiode.

Vurdering

Et godt arealplanverk er viktig bla. for å sikre effektiv og korrekt byggesaksbehandling. Det kan generelt være risiko for at kommunen ikke har eller følger egen planstrategi, og at planene ikke er oppdaterte. Vi er ikke kjent med forhold som tilsier at det er særskilt risiko knyttet til kommunens planlegging. Vi mener likevel at det kan være risiko for at bærekraftsmålene blir tilstrekkelig eller hensiktsmessig ivaretatt i planverket, se mer om dette under pkt. 5.6.

Byggesaksbehandling

Kommunen behandler søknader om byggetillatelse, og skal håndheve loven og eget planverk på en forutsigbar, lik og effektiv måte. Et hensiktsmessig og oppdatert planverk, gode rutiner og kompetanse bidrar til å sikre effektivitet og likebehandling.

Kommunen skal føre tilsyn med at plan- og bygningsloven etterleves. Tilsynet skal ha et slikt omfang at det kan avdekke ulovligheter. Notodden deltar i vertskommunesamarbeid i Kongsbergregionen om tilsyn etter plan- og bygningsloven.

Kommunen kan finansiere disse oppgavene gjennom gebyr for saksbehandlingen i samsvar med reglene om selvkost.

Notodden har gjennomsnittlig saksbehandlingstid av byggesøknader som ligger innenfor fristene. Saksbehandlingstiden ligger under landsgjennomsnittet. Andelen dispensjoner ligger også under landsgjennomsnittet.

Vurdering

Vi er ikke kjent med forhold som tilsier at det er særskilte risiko knyttet til byggesaksbehandlingen på Notodden.

5.6. Bærekraft

Kommunene har en viktig rolle i arbeidet med å oppnå en bærekraftig samfunnsutvikling, og det er en nasjonal forventning om at FNs bærekraftsmål skal legges til grunn for kommunenes samfunns- og arealplanlegging. Det er også et krav i forskrift om statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning at kommunene og fylkeskommunene i sin overordnede planlegging innarbeide tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser. Ifølge planretningslinjene bør kommunene sette ambisiøse mål for utslippsreduksjoner.

Gjennom naturavtalen som ble inngått i desember 2022, har Norge bla. forpliktet seg til at tap av natur skal stoppes og reverseres innen 2030. Kommunesektoren vil få en sentral rolle i gjennomføringen av denne avtalen.

Figur 1 FNs bærekraftsmål

Norge oppfyller mange av bærekraftsmålene, men har utfordringer med å oppfylle mål om ansvarlig forbruk og produksjon (mål 12), mål om å stoppe klimaendringene (mål 13), og mål om å ivareta livet på land (mål 14).

Kommunen er flere roller/oppgaver som er viktige for å nå bærekraftmålene. Kommunen er

- planmyndighet, se pkt. 5.5
- innkjøper av varer og tjenester, se pkt. 5.7
- eier og drifter av bygg og infrastruktur, se pkt. 9.3

Det forventes at kravene til kommunenes bærekraftarbeid vil øke i planperioden.

I samfunnsdelen til kommuneplanen skriver kommunen at FNs bærekraftsmål ligger til grunn for planen, og dessuten at intensjonen bak målene ligger som rød tråd gjennom planen. Ifølge planen vil kommunen bla.

- arbeide for bærekraftig, miljø- og klimanøytralt samfunn
- ivareta og forvalte naturverdiene og dyrka mark på en bærekraftig måte for kommende generasjoner
- stimulere til grønne løsninger innenfor næringsutvikling og offentlig forvaltning

Klima

Kommunene skal gjennom planlegging og øvrig myndighets- og virksomhetsutøvelse stimulere til og bidra til reduksjon av klimagassutslipp, og dessuten økt miljøvennlig energiomlegging.

Planleggingen skal også bidra til at samfunnet forbereder seg på og tilpasser seg til klimaendringene. Planene bør omfatte tiltak mot avskoging, og ev. tiltak for økt opptak av CO₂ i skog og andre landområder. Kommunens planer bør videre omfatte informasjon om klimagassutslipp, og om energisystem og forbruk av energi. Kommunen bør sette ambisiøse mål for utslippsreduksjoner og for effektivt energiforbruk.

Kommunens klima- og energiplan ble vedtatt i 2011 og skal gjelde fram til 2023. Kommunen ønsker å rullere planen, eller ev. inkludere mål og tiltak for klima og energi i andre planverk. Kommunen har ikke klimabudsjett. Kommunen har jobbet med klimaregnskap i 2023 og ønsker å videreutvikle dette. Kommunen har vedtatt tiltak for klima og miljø i budsjettet for 2024, og skal bla. ha fokus på energieffektivisering i egen eiendomsmasse.

Vurdering

Vi mener at det generelt er risiko for at kommunene ikke vektlegger bærekraftarbeidet i tilstrekkelig grad, det gjelder også Notodden kommune. Vi mener derfor at det kan være hensiktsmessig å gjennomføres forvaltningsrevisjon som omhandler bærekraftsmål – særlig bærekraftsmål for klima. En slik forvaltningsrevisjon kan vinkles mot ev. kombineres med forvaltningsrevisjon av anskaffelser, eller med forvaltningsrevisjon om eiendomsforvaltning.

Miljø

Kommunen har flere myndighets- og samfunnsoppgaver på miljøområdet. Blant disse er ulike oppgaver knyttet til jakt, fastsetting av bestandsmål og godkjenning av bestandsplaner.

Kommunen er forurensningsmyndighet på flere områder. For eksempel i saker som gjelder opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider. Kommunen skal registrere opplysninger om forurenset grunn i databasen Grunnforurensning. Kommunen er også myndighet i forsøplingssaker.

Kommunen har ansvar for å legge til rette for friluftsliv, og skal kartlegge mulige friluftsområder i hele kommunen. Kommunen skal behandle søknader om motorferdsel i utmark.

Kommunen har mangfoldplan (2019-2022) og kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet (2017-2022).

Vurdering

Vi kjenner ikke til forhold som tilsier at det er særskilt risiko på dette området.

5.7. Anskaffelser

Reglene om offentlige anskaffelser skal bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser, og at det offentlige opptrer med integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig og bærekraftig måte. Kommunen skal ha tiltak for å motvirke sosial dumping, ivareta miljøhensyn og motvirke brudd på menneskerettighetene. Fra 1.1.2024 skjerpes kravet om å ivareta miljøhensyn ved anskaffelser, og høsten 2023 er det foreslått skjerpede krav om bruk av lærlinger.

Anskaffelser over en viss verdi skal kunngjøres og gjennomføres i samsvar med regulerte prosesser, og KOFA kan ilegge gebyr for ulovlige direkteanskaffelser.

Kommunen deltar i innkjøpsamarbeid i Kongsbergregionen og i Viken Vest innkjøpsamarbeid. Kommunen har også egne ansatte i stab med ansvar for innkjøp. Kommunen har ikke innkjøpsreglement.

Vurdering

Det har ikke vært forvaltningsrevisjon om anskaffelser i forrige periode, men det ble gjennomført FEK om offentlige anskaffelser i 2022. Den viste at kommunen ikke gjennomførte konkurranser i samsvar med regelverket. Reglene om offentlige anskaffelser er komplekse og strenge, og det er lett å trå feil, og vi mener generelt at det jevnlig bør gjennomføres forvaltningsrevisjon om dette temaet. Vi mener at det kan være risiko for at kommunen ikke har tilstrekkelige tiltak og praksis for å gjøre bærekraftige anskaffelser i samsvar med gjeldende krav, og at det kan være hensiktsmessig å gjennomføre en forvaltningsrevisjon om anskaffelser.

5.8. Næringsarbeid og offentlig støtte

Kommunen har begrenset adgang til å gi økonomisk støtte til virksomheter som driver med økonomisk aktivitet. Dette er regulert av reglene om offentlig støtte. Støtteprosessloven krever at kommunen skal etablere forsvarlige rutiner og kontrollere at tildeling av den støtten de gir skjer i samsvar med reglene, og ha kontroll med om støtten benyttes til lovlig formål.

Faste støtteordninger kan være omfattet av forvaltningslovens regler om enkeltvedtak.

Konkurransenutsatt aktivitet skal være tydelig atskilt fra annen offentlig virksomhet, slik at det ikke skjer en ulovlig kryssubsidiering. Investeringer i næringsvirksomhet og omsetning av offentlig eiendom kan også gi risiko for ulovlig støtte.

Notodden utvikling AS har ansvaret for kommunens næringsarbeid, og har også egne tilskuddsordninger. Reglene om offentlig støtte gjelder også om det er Notodden Utvikling AS som gir støtten. Se kap.11 om eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskap.

5.9. Beredskap

Plan- og bygningsloven stiller krav til samfunnssikkerhet i kommunens planlegging. Hensikten med kommunens samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid er å redusere risiko for at kriser inntreffer og sørge for at kriser som likevel oppstår, håndteres på best mulig måte.

Sivilbeskyttelsesloven pålegger kommunene beredskapsplikt. Kommunen skal planlegge beredskapen på bakgrunn av en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse.

Vurdering

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap gjennomfører årlige undersøkelser om kommunenes samfunnssikkerhetsarbeid, og Statsforvalteren i Vestfold og Telemark fører tilsyn med alle kommunene i løpet av en valgperiode. Vi har derfor ikke vurdert risiko ved det generelle beredskapsarbeidet i kommunen. Beredskap knyttet til konkrete tjenester kan være aktuelt som deltema i forbindelse med forvaltningsrevisjon innenfor et tjenesteområde. Vi mener at dette best kan vurderes i forbindelse med bestilling av en ev. forvaltningsrevisjon.

5.10. Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon

Tema	Vinkling/kommentarer
Arkiv, journal og innsyn	Journalføring, arkivering og tilrettelegging for innsyn
Personvernlovgivningen	Kommunens arbeid med å ivareta grunnleggende krav etter personopplysningsloven.
Anskaffelser	Oppfyllelse av krav og regelverk.
Klimaarbeid	Kommunens arbeid med klimagassreduksjoner og/eller klimatilpasning.

6. Kultur

Kultur er organisert som en virksomhet (ikke seksjon) direkte under rådmannen.

Kommunen skal sørge for økonomiske, organisatoriske, informerende og andre relevante virkemidler og tiltak som fremmer og legger til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet regionalt og lokalt. Kommunen har videre ansvar for bibliotek og for ulike støtteordninger og tilskudd. Eksempler på slike er spillemidler og SMIL- midler. Forvaltningslovens regler gjelder for tildeling av slike midler, og det kan generelt være risiko knyttet til saksbehandling og habilitet.

Alle kommuner skal ha et kulturskoletilbud til barn og unge, enten alene eller i samarbeid med andre kommuner. Ansvaret for kulturskolen ble flyttet fra Oppvekst til Kultur i 2023. Kommunen erfarer at kulturskolen mistet brukere under pandemien, antallet brukere har ikke tatt seg opp på ønsket nivå i etterkant. Kommunen ønsker å utrede en prismodell for kulturskolen, der prisnivå, søskenmoderasjon mm skal vurderes.

Vurdering

Vi er ikke kjent med forhold som tilsier at det er særskilte risikoer på virksomhet for kultur.

7. Oppvekst

Seksjonen har ansvar for skole, barnehage, barnevern, PPT og ansvar for opplæring og bosetting av flyktninger.

Notodden vedtok strategisk oppvekstplan i 2023. Planen skal følges opp med en tiltaksplan som skal vedtas i løpet av kommunestyreperioden.

Seksjonen rapporterer om store rekrutteringsutfordringer. Mangel på kvalifisert personell gir risiko i alle tjenester som er rammet.

7.1. Barnehage

Kommunen har mange oppgaver på barnehageområdet. Kommunen skal blant annet sørge for plass til alle barn med rett til barnehageplass, drifte egne barnehager i samsvar med gjeldende krav, godkjenne barnehager, yte tilskudd til private barnehager, samordne opptak, drive veiledning og føre tilsyn både etter barnehageloven og etter forskrift om miljørettet helsevern i skoler og barnehager.

Barnehagene skal ivareta barnas behov, og skal være oppmerksom på om barnet kan ha rett på spesialpedagogisk hjelp eller et individuelt tilrettelagt tilbud. Barnehagen skal gi hjelp i tråd med vedtak om spesialpedagogisk hjelp og tilrettelagte tilbud. Fra 1. januar 2021 fikk barnehagene undersøkelsesplikt og aktivitetsplikt for å sikre barnehagebarn et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (tilsvarende plikter som skolene).

På Notodden er det fem kommunale og ni private barnehager. Antall barn i kommunen går ned. Siden 2020 har det blitt 100 færre barn i alderen 0-5 år. Ifølge kommunen, har mottak av flyktninger gjort at kapasitetsutnyttelsen i barnehage likevel har vært god.

Notodden har en høyere andel ansatte med barnehagelærerutdanning enn landsgjennomsnittet. Kommunen har også noe flere ansatte i forhold til antall barn enn landsgjennomsnittet. Andelen barn som får spesialpedagogisk hjelp i barnehagen på Notodden, ligger noe under landsgjennomsnittet.

Statsforvalter hadde tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet i 2023. Kommunen fikk avvik knyttet til sin kunnskap om barnehagene og til sin gjennomføring av tilsyn.

Vurdering

Vi har fått flere innspill om å se på spesialpedagogisk hjelp i barnehage. Dette temaet kan inkluderes i en ev. forvaltningsrevisjon rettet mot forebygging og tidlig innsats, se pkt. 7.6 og pkt. 8.7. Vi er ellers ikke kjent med forhold som tilsier at det er særskilte risikoer på barnehageområdet.

7.2. Grunnskole

Grunnskole

Kommunen har ansvaret for grunnskoleopplæringen. Kommunen skal sørge for at opplæringen tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte elev. Det er krav til kompetanse og bemanning i skolen og antall elever per lærer (lærernorm).

Ny opplæringslov gjelder fra 1. august 2024. Den styrker og etablerer nye plikter for kommunen som bla. gjelder:

- tilgang på vikarer ved vanlig og forventet fravær
- forebygge og følge opp bekymringsfullt fravær
- sette i verk tiltak ved kjennskap eller mistanke om mobbing, vold, diskriminering og trakassering
- endringer i reglene om spesialundervisning
- rett til medvirkning og skoledemokrati lovfestet
- tilsyn med privat grunnskoleopplæring i hjemmet.

Notodden har åtte kommunale grunnskoler. I tillegg er det to private 1-7 skoler.

Notodden har synkende elevtall, og prognoser viser at elevtallet vil fortsette å synke fram mot 2040. Kommunen har høyere utgifter per elev enn sammenlignbare kommuner, og høyere lærertetthet. Kommunen er i gang med å utrede skolestrukturen. Om dette skriver rådmannen:

Utrede organisering av skoler i færre klasser. Tiltaket er økonomisk motivert, og har som mål å gi handlingsrom til å flytte økonomi fra oppvekstområdet til eldreomsorgen som følge av demografiendringer. Dagens organisering er ikke økonomisk bærekraftig, dersom det skal flyttes økonomi fra de yngste innbyggerne til de eldste. Det vil ta flere år før besluttet endring til at endring gir økonomisk effekt.

I skrivende stund er det ikke avklart hva som blir utfallet av strukturprosessen.

96 % av ansatte i grunnskolen har utdanning som oppfyller nasjonale krav, men kommunen opplever store utfordringer med å rekruttere lærere som oppfyller kravene.

Kommunen har svakere resultater på nasjonale prøver enn landsgjennomsnittets. Det gjelder både på 5. og 8. årstrinn. Kommunen ligger også under landsgjennomsnittet når det gjelder grunnskolepoeng.

Elevundersøkelsen viser at andelen elever på 7. årstrinn som opplever mobbing økte siste skoleår, samtidig som denne andelen gikk noe ned på 10. årstrinn. Elevundersøkelsen viser ellers at elevene trives like godt på skolen som elevene i landet ellers (landsgjennomsnittet). Kommunen samarbeider med Læringsmiljøsentret for å øke kompetansen på forebygging, avdekking og håndtering av saker der elever der elever ikke har det trygt og godt på skolen. Det ble gjennomført forvaltningsrevisjon om skolemiljø i 2023. Den konkluderte med at kommunen i alt det vesentligste hadde systemer og rutiner for godt skolemiljø.

Statsforvalteren gjennomførte tilsyn ved tre skoler i 2022 om vedtak for spesialundervisning. Kommunen fikk avvik knyttet til forarbeid og innhold i vedtakene.

Vold og trusler mot ansatte er et økende problem, særlig for ansatte i skole, men også for andre grupper ansatte i kommunen, for eksempel innenfor helse og omsorg og NAV.

Vurdering

Vi mener at det kan være risiko knyttet til ressursbruk, kvalitet og organisering av skole, men på grunn av den pågående strukturprosessen mener vi at det ikke er hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon i denne perioden. Kontrollutvalget kan vurdere å søke informasjon om dette på annet vis enn gjennom en forvaltningsrevisjon.

Vi har fått innspill om forvaltningsrevisjon om vold og trusler i skolen. Vi er ikke kjent med forhold som tilsier at dette er en særskilt risiko på Notodden.

Skolefritidsordningen

Kommunen skal tilby SFO til alle som ønsker det. Ordningene skal ha vedtekter, og elever i SFO skal sikres et godt fysisk og psykososialt miljø. Kravene til skolemiljø gjelder også for SFO. Rammeplan for SFO skal styrke kvaliteten på innholdet i SFO-tilbudet.

SFO kan bidra til å utjevne sosiale forskjeller og bidra til bedre inkludering av minoritetsspråklige barn. Det er innført flere tiltak for å sikre deltakelse og god kvalitet, bl.a. moderasjonsordninger for barn i lavinntektsfamilier.

Vurdering

Det kan generelt være risiko til hvordan kommuner har organisert sin skolefritidsordning, for eksempel om kommunene tilbyr like godt skolefritidstilbud ved alle skoler. Vi er ikke kjent med forhold som tilsier at det er særskilte risikoer knyttet til skolefritidsordningen på Notodden.

7.3. Notodden mangfolds- og læringscenter

Notodden mangfolds- og læringscenter jobber med bosetting og opplæring av flyktninger.

Kommunen har ansvar for å tilby opplæring i norsk og samfunnsfag både til innvandrere og asylsøkere i mottak, samt tilby introduksjonsprogram for innvandrere 18 – 55 år med oppholdstillatelse og som er bosatt i kommunen etter avtale med integreringsmyndighetene.

Som en følge av krigen i Ukraina har antall flykninger økt. Notodden tok imot 120 flykninger i 2023, til sammenligning tok kommunen imot 15 flykninger i 2021.

Notodden har asylmottak. Notodden mottakssenter er et desentralisert mottak, dvs. at beboerne bor for seg selv i boliger og leiligheter.

Press på tjenestene kan utgjøre en risiko for at kommunen ikke får gitt lovpålagte tjenester eller sikret et godt integreringsarbeid. Kommunen har også plikt til å tilby grunnskoleopplæring til voksne som trenger det. Grunnskoleopplæring, eller deler av grunnskoleopplæringen kan inngå i introduksjonsprogrammet.

Vurdering

Det kan generelt være risiko for at kommuner som har asylmottak ikke får nødvendig norskopplæring, og dessuten for at en ikke får gitt norskopplæring til bosatte innvandrere og at opplæringen i norsk og introduksjonsprogram ikke har god nok kvalitet. Den store økningen i antall flykninger på Notodden gjør at det vil være risiko knyttet til kapasitet og oppfyllelse av krav. Vi mener det kan være hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon på dette området.

7.4. Notodden, Hjartdal og Tinn barnevernstjeneste

Hovedoppgaven til barneverntjenesten er å sikre at barn og unge får trygge oppvekstvilkår, og at de som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Barneverntjenesten skal ivareta en sårbar gruppe som ikke alltid kan ivareta egne behov og ønsker. Det er derfor særlig viktig at barneverntjenesten har tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å fatte riktige vedtak og ha tilstrekkelig oppfølging. Kravene til kompetanse er styrket i ny barnevernslov.

Barneverntjenesten skal samarbeide med andre relevante tjenester, og det anbefalt at det inngås samarbeidsavtaler, bl.a. med NAV og med psykisk helsevern for barn og unge i helseforetakene.

Barnevernstjenesten i Notodden er et vertskommunesamarbeid med Hjartdal kommune. Notodden er vertskommune. Tinn kommune gikk inn i samarbeidet fra 1.1.2024.

Kommunen rapporterer om økt antall bekymringsmeldinger i 2023.

Det ble gjennomført forvaltningsrevisjon om barnevern i 2022.

Vurdering

Fordi det ble gjennomført forvaltningsrevisjon om barnevern i forrige periode, mener vi at det ikke er hensiktsmessig å gjennomføre ny forvaltningsrevisjon i denne perioden. Kontrollutvalget kan vurdere å søke informasjon om barnevernstjenesten på annen måte enn gjennom en forvaltningsrevisjon.

7.5. Notodden og Hjartdal PP-tjeneste

Hver kommune skal ha en pedagogisk-psykologisk tjeneste, eventuelt i samarbeid med andre kommuner. I ny opplæringslov tydeliggjøres kravet om at PPT skal bistå skolene i det forebyggende arbeidet og med tidlig innsats.

PPT skal hjelpe barnehager og skoler i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å legge opplæringen bedre til rette for barn/elever med særlige behov. Barn under opplæringspliktig alder har rett til spesialpedagogisk hjelp dersom de har særlige behov for det.

Notodden deltar i vertskommunesamarbeid med Hjartdal om PP-tjeneste. Notodden er vertskommune. Det er prosess på gang med å innlemme Tinn kommune i samarbeidet.

Tjenesten har fast tilstedeværelse på alle skoler og barnehager, og har som mål å bruke minst 40 % av sin tid til forebyggende arbeid ute i virksomhetene.

Elever som ikke har eller kan få tilfredsstillende utbytte av den ordinære undervisningen, har rett til spesialundervisning. Andelen barn som får spesialpedagogisk hjelp på Notodden ligger noe under landsgjennomsnittet, men hvert barn som får spesialundervisning får flere timer med spesialundervisning enn landsgjennomsnittet.

Vurdering

En omorganisering som følger av at Tinn eventuelt går inn i samarbeidet, kan medføre risiko knyttet til drift og samordning av tjenesten. Det er ellers generell risiko for barn og elever ikke får den hjelpen de skal ha. Både ved at PPT ikke bistår skoler og barnehager i det forebyggende arbeidet og med tidlig innsats og at barn/elever som skulle hatt tilbud om spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning ikke får det. Det kan også generelt være risiko for at sakkyndig vurdering ikke utarbeides i tråd med lovkrav (både ift. frister og andre saksbehandlingsregler).

Vi har fått flere innspill om å se på spesialpedagogisk hjelp i barnehage. Dette temaet kan inkluderes i en ev. forvaltningsrevisjon rettet for forebygging og tidlig innsats, se pkt. 7.6 og pkt. 8.7. Vi er ellers ikke kjent med forhold som tilsier at det særskilt risiko knyttet til PPT på Notodden.

7.6. Forebygging og samhandling

I ny barnevernslov⁴ fikk kommunen ansvar for å forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler adferdsproblemer. Kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår gjennom forebyggende tiltak, slik at sannsynligheten for omsorgsovertakelse eller andre inngripende tiltak senere i barnets liv reduseres. Kommunen skal videre sørge for å samordne sitt tjenestetilbud til barn og familier. Kommunestyret skal vedta en plan for dette arbeidet.

Kommunens forebyggende tjenester, dvs.: barnevern, PPT og helsestasjonen (organisert under Helse og omsorg) er samlokalisert på Familiehuset. Tjenestene samarbeider på ulike vis. Se punkt 8.7 om helsestasjonen/skolehelsetjenesten.

Notodden vedtok strategisk oppvekstplan i 2023, men har ikke egen plan om forebyggende arbeid.

Kommunen rapporterer om et økt antall barn som har vansker med å tilpasse seg skolens rammer, og som har en atferd som skolen ikke klarer å kontrollere.

Vurdering

Det er risiko for at kommunen ikke sikrer samarbeid og forebyggende arbeid i tråd med lovkravene. Vi mener at det kan gjennomføres forvaltningsrevisjon om forebyggende arbeid for barn og unge. En ev. forvaltningsrevisjon kan vinkles mot kommunens arbeid med barnefattigdom, se pkt. 10.2. En annen vinkling er helsestasjonens forebyggende arbeid med barn og foreldre.

7.7. Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon

Tema	Vinkling
Tidlig innsats rettet mot barn/unge	Alternative vinklinger: Helsestasjonens forebyggende arbeid Tverrfaglig samarbeid Barnefattigdom
Mottak og bosetting av flyktninger	Kapasitet og oppfyllelse av lovkrav

⁴ I kraft 1.1.2023

8. Helse og omsorg

Seksjonen har bla. ansvar for hjemmebaserte tjenester, sykehjem og boliger med heldøgnsomsorgstjeneste, helsetjenester, tjenester til mennesker med funksjonsnedsettelse og fysio- og ergotjenester. Seksjonen har også ansvar for legevakt og helsestasjonen/skolehelsetjeneste.

Kommunen vedtok strategisk helse- og omsorgsplan i 2023. Planen gjelder fra 2023 til 2035. Framskrivninger viser at andelen innbyggere over 80 år i kommunen vil øke fremover, og dermed også forekomsten av demens i befolkningen. I planen sier kommunen at det vil bli behov for å styrke hjemmetjenesten og etablere flere institusjonsplasser, samtidig som utfordringene med å ha tilstrekkelig fagkompetanse forventes å øke. Kommunen ønsker å satse på forebygging og tidlig innsats.

Notodden rapporterer at kommunen har store utfordringer med å beholde og rekruttere helsepersonell. Mangel på kvalifisert personell gir risiko i alle tjenester som er omfattet.

8.1. Tildeling og koordinering

Notodden kommune har tildelingskontor som bla. tildeler hjemmetjeneste, praktisk bistand, sykehjemsplass og ulike botilbud. Tildelingskontoret er koordinerende enhet og er kontaktpunkt for samordning av helse- og omsorgstjenester, og har også ansvaret for arbeidet med individuell planer.

Forvaltningsloven gjelder for behandling av søknader om helse- og omsorgstjenester. God saksbehandling og pasient-/brukermedvirkning er viktig for å sikre rett tildeling og utforming av tjenester. Pasient/bruker med behov for langvarige og koordinerte helse- og omsorgstjenester har rett til å få utarbeidet individuell plan, jf. pasient- og brukerrettighetsloven. Særlig innbyggere med utfordringer innen rus/psykiatri kan ha behov for koordinerte tjenester og tverrfaglig samarbeid, både innad i kommunen og med spesialisthelsetjenesten. Familier som har, eller venter barn med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne, kan ha krav på barnekoordinator.

Forvaltningsrevisjonen om tjenester til mennesker med nedsatt funksjonsevne undersøkte tildelingskontorets behandling av søknader. Forvaltningsrevisjonen konkluderte med at søknader fra denne brukergruppen, i all hovedsak ble behandlet forsvarlig.

Statsforvalter er bekymret for at små og mellomstore kommuner har få vedtak om bruk av tvang.

Kommunen rapporterer at Tildelingskontoret møter mer krevende saker, og at det er behov for mer kompetanse på juss

Vurdering

Det er generelt risiko knyttet til behandling søknader og oppfyllelse av saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven. Notodden er blant kommunene som har få vedtak om tvang, og det er risiko for at tvang brukes uten at det er fattet vedtak, og at tvang brukes der det ikke er berettiget. Vi mener at det kan være hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon om rutiner og praksis for bruk av tvang. Vårt forslag er at dette temaet inkluderes i en ev. forvaltningsrevisjon om store boliger, jf. pkt. 8.3.

8.2. Hjemmebaserte tjenester

Hjemmetjenesten

Kommunen er ansvarlig for å tilby helsetjenester i hjemmet. Helsetjenester i hjemmet er alle former for planlagte kommunale helsetjenester som ytes hjemme hos pasienten eller med utgangspunkt i pasientens hjem. Eksempler på helsetjenester som kan ytes i hjemmet, er hjemmesykepleie, ergoterapi og fysioterapi.

Hjemmebaserte tjenester ytes av flere virksomheter/soner i kommunen, både på Notodden, i Heddal og i Gransherad. Tjenesten for mennesker med funksjonsnedsettelse (TFF) yter bla. hjemmesykepleie i de ulike boligene som er beregnet for denne brukergruppen.

Andelen brukere av hjemmetjenester over 80 år på Notodden ligger over landsgjennomsnittet. Andelen brukere under 66 år er lavere enn landsgjennomsnittet.

I Strategisk helse- og omsorgsplan legger kommunen opp til at flere skal motta tjenester i hjemmet. Det er derfor behov for styrket kompetanse, nye arbeidsmetoder og tverrfaglige tilnærminger. Velferdsteknologi og digital hjemmeoppfølging er et viktig satsningsområde for kommunen.

Vurdering

Økningen i antall eldre og utfordringen med å ha nok kvalifisert personell, gjør er at det risiko knyttet om kommunen kan tilby forsvarlige hjemmetjenester fremover. Vi er likevel ikke kjent med forhold som tilsier at det er særskilt risiko knyttet til hjemmetjenesten.

Vi har fått innspill om forvaltningsrevisjon som ser på bruk av ressurser, drift og organisering av boliger som er organisert i TFF. En ev. forvaltningsrevisjon om dette, vil i noen grad også omhandle hjemmetjenester.

Personlig assistanse, herunder praktisk bistand/opplæring, støttekontakt og hjelpemidler til hjemmet

Kommunen er ansvarlig for å tilby personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring og støttekontakt. Dette omfatter hjelp til egenomsorg, personlig stell og personrettet praktisk bistand. Praktisk bistand kan gis gjennom brukerstyrt personlig assistanse (BPA). BPA er rettet mot personer med langvarig og stort behov for personlig assistanse.

Kommunen skal sørge for formidling av nødvendige hjelpemidler og for å tilrettelegge miljøet rundt den enkelte pasient og bruker.

Vurdering

Vi er ikke kjent med forhold som tilsier at det er særskilt risiko for disse tjenestene, men en ev. forvaltningsrevisjon om store boliger vil trolig berøre tjenester som praktisk assistanse mm. også.

8.3. Institusjoner/boliger

Pasient eller bruker kan ha rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester. Dette kan være omsorgsbolig (tilrettelagt for heldøgnstjenester), sykehjem, barnebolig, avlastningsbolig og botilbud for rusavhengige.

For grupper med særskilte behov er det formulert spesifikke mål fra nasjonalt hold. Personer med utviklingshemming skal unngå institusjonslignende boalternativer, personer med funksjonsnedsettelse bør få universelt utformede boliger sentralt og ingen unge personer med omfattende behov for hjelp skal få sitt tilbud på sykehjem. Det er estimert at behovet for plasser til beboere som har behov for heldøgns omsorgstilbud vil kunne øke med om lag 20 prosent eller 13.000 plasser (på nasjonalt nivå) fram til 2030.

Andelen innbyggere over 80 år på Notodden med institusjonsopphold ligger under landsgjennomsnittet, mens utgifter per oppholdsdøgn ligger høyere enn landsgjennomsnittet. Legetimer per beboer er lavere på Notodden enn i sammenlignbare kommuner.

Kommunen har sykehjemsplasser og omsorgsboliger tilpasset ulike omsorgs- /pleiebehov (Haugmotun omsorgssenter, Gransherad bygdeheim og Teletunet). Kommunen har også boliger med helgdøgnsomsorg som er tilrettelagt for mennesker med funksjonsnedsettelse (Gulltun, Lienveien 51, Solhaug m.fl.)

Vurdering

Som nevnt over, har vi fått innspill om forvaltningsrevisjon om drift, ressurser og organisering av de store boligene som er organisert i TFF (Solhaug og Gulltun spesielt). Forvaltningsrevisjonen fra 2023 omhandlet tjenester til mennesker med nedsatt funksjonsevne, men omhandlet primært saksbehandling. Det er har dermed ikke vært forvaltningsrevisjon om dette temaet tidligere. Vi mener derfor at det kan være hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon om drift og organisering av boliger beregnet for mennesker med nedsatt funksjonsevne som tema. En slik forvaltningsrevisjon kan bla. omfatte rutiner og praksis for bruk av tvang, se pkt. 8.1.

8.4. Dagtilbud til hjemmeboende med demens

Kommunen skal tilby dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens.

Dagaktivitetstilbudet skal bidra til å ivareta deltakerens funksjoner i dagliglivet, fremme livskvalitet

og forebygge/reducere isolasjon og ensomhetsfølelse. I tillegg vil dagaktivitetstilbudet kunne innebære avlastning og støtte til pårørende.

Notodden har dagtilbud for hjemmeboende demente som er åpent alle ukedager. I tillegg er arbeidsstua og sansehagen ved Haugmotun tilgjengelig for hjemmeboende.

Vurdering

Vi er ikke kjent med forhold som tilsier at det er særskilt risiko på dette området.

8.5. Psykisk helse og rus

Notodden har organisert tjenester til voksne med utfordringer knyttet til psykisk helse og rus sammen i egen virksomhet.

Psykisk helse

Kommunene har en sentral rolle i å identifisere, utrede, behandle og følge opp personer med psykiske lidelser. Mange kommuner mener at psykisk helse er deres største folkehelseutfordring og at de mangler kunnskap om tiltak, verktøy og metoder som de kan ta i bruk.

Notodden kommune har flere psykiatriske sykepleiere og ansatte med videreutdanning i psykisk helsearbeid i forhold til antall innbyggere enn sammenligningskommunene.

Vurdering

Se under Rusomsorg nedenfor.

Rusomsorg

Kommunene skal jobbe helsefremmende og forebyggende på rusfeltet. Personer med rusmiddelrelaterte problemer har rett til verdige liv med god tilgang på behandling og oppfølging og deltakelse i arbeid og meningsfull aktivitet. Tjenestene som gis skal være tilgjengelige, helhetlige, koordinerte og individuelt tilpassede. Innenfor rusomsorgen er det behov både for forebyggende arbeid og tiltak knyttet til behandling. Det er en klar sammenheng mellom psykiske problemer og lidelser og rusmiddelbruk og rusbrukslidelser. Dette er et område med behov for koordinering internt i kommunen og mellom kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten.

Innen 1. juli 2022 skulle alle landets kommuner ha en rådgivende enhet for russaker. Vi kan ikke se at Notodden kommune har etablert slik enhet.

Notodden har lavere utgifter til tilbud til personer med rusproblemer enn landsgjennomsnittet, men flere ansatte med videreutdanning i rusarbeid enn landsgjennomsnittet.

Vurdering

Vi er ikke kjent med forhold som tilsier at det særskilt risiko ved dette området.

8.6. Fastlegeordningen, legevakt og akuttberedskap

Kommunen har ansvar for at det finnes tilbud om legehjelp, det vil si både fastlege, legevakt og akuttberedskap, til kommunens innbyggere og de som midlertidig oppholder seg i kommunen.

Notodden deltar i interkommunal legevakt, sammen med Hjartdal og Midt-Telemark. Notodden driver også eget legesenter, Tinneberget legesenter, som har tolv fastleger. Notodden har flere legeårsverk i forhold til antall innbyggere enn sammenligningskommunene.

Vurdering

Vi er ikke kjent med forhold som tilsier at det er særskilt risiko på dette området.

8.7. Helsestasjon, skolehelsetjeneste, svangerskap- og barseloppfølging

På Notodden er skolehelsetjenesten, helsestasjonen og frisklivssentralen organisert sammen.

Kommunen skal tilby helsestasjons- og skolehelsetjeneste for barn og ungdom mellom 0 og 20 år, gravide og barsel. Tilbudet skal fremme psykisk og fysisk helse, gode sosiale og miljømessige forhold og forebygge sykdommer og skader.

Studier viser at den psykiske helsen til barn (over ti år) og unge ser ut til å ha blitt dårligere under pandemien. På nasjonalt nivå har det vært rekordmange henvisninger til BUP/BUPA.⁵ Forekomsten av spiseforstyrrelser ser også ut til å ha økt. Helsestasjonen har ansvar for Rask psykisk helsehjelp, som er et korttidstilbud for personer med milde psykiske eller ruslidelser.

Antall årsverk i skolehelsetjenesten/helsestasjonen i forhold til innbyggere 0-20 år, har gått noe ned på Notodden siden 2020. Men Notodden har likevel bedre bemanning til disse tjenestene enn sammenlignbare kommuner. Skolehelsetjenesten rapporterer om økt pågang fra lærere og elever, og om at det er store forventninger til hva tjenesten skal levere.

Helsestasjonen tilbyr oppfølging fra fødsel til barnet er 5 år. KOSTRA-tall viser at andelen barn som følges opp på denne måten er høyere på Notodden enn i sammenligningskommunene. Helsestasjonen rapporterer selv at alle barn får hjemmebesøk av jordmor etter fødsel.

Vurdering

Vi har fått innspill om forvaltningsrevisjon som omhandler helsestasjonens forebyggende arbeid/tidlige innsats rettet mot barn og foreldre. Vi mener at det kan være hensiktsmessig gjennomføres forvaltningsrevisjon om dette temaet. En slik forvaltningsrevisjonen ha handle om

---

⁵ Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk/avdeling ved sykehus.
Vestfold og Telemark revisjon IKS

helsestasjonens arbeid alene, eller også omfatte samhandling med andre tjenester om forebyggende arbeid, se pkt. 7.6 eller ev. barnefattigdom, se pkt 10.2.

8.8. Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon

Tema	Vinkling/kommentarer
Drift/organisering av store boliger (TFF)	Rutiner, ressurser og organiseringer. Kan omfatte rutiner og praksis for bruk av tvang
Tidlig innsats rettet mot barn/unge	Alternative vinklinger: Helsestasjonens forebyggende arbeid Tverrfaglig samarbeid Barnefattigdom

9. Teknisk

Seksjon for teknisk har ansvar for kommunens utbyggingsprosjekter, for drift og vedlikehold av eiendommer, veier og parker. Seksjonen har også ansvar for vann, avløp og renovasjon og for brann- og feiervesen.

9.1. Vann og avløp

Kommunen skal sørge for tilstrekkelig og sikker vannforsyning i samsvar med drikkevannsforskriften, og miljømessig riktig avløpshåndtering i samsvar med forurensningsloven. Det er krav om internkontroll, og alle kommuner skal ha beredskapsplaner for drikkevannsforsyning. Investering og drift innenfor vannforsyning og avløp blir gebyrfinansiert i samsvar med reglene for selvkost. Store investeringsbehov og høye driftskostnader kan føre til økte gebyrer for innbyggerne. Det er generelt risiko for at driften av selvkosttjenester er ikke er effektiv.

Notodden fornyer mindre vannledningsnett enn gjennomsnittet. Andel fornyet vannledningsnett på Notodden er 0,37 %⁶. Tilsvarende tall for landsgjennomsnittet er 0,62 %. Notodden fornyer også av spillvannsnettet enn gjennomsnittlig. Andel fornyet spillvannsnett på Notodden er 0,32 %. Tilsvarende tall for landsgjennomsnittet er 0,64 %. På av store investeringer på andre områder, vil kommunen redusere investeringer på vann og avløp. Dette vil øke vedlikeholdsetterlepet, men samtidig føre til at gebyrene øker mindre. Årsgebyr for vann og avløp ligger over gjennomsnittet på Notodden. Manglende investeringer og vedlikehold kan føre til utrygg drikkevannsforsyning og fare for forurensning.

Vurdering

Vi er ikke kjent med at det er særskilt risiko knyttet til vann- og avløpstjenestene på Notodden.

9.2. Renovasjon

Kommunen skal sørge for innsamling av husholdningsavfall. For å oppnå bedre ressursutnyttelse av avfall, beskytte miljøet og redusere klimagassutslipp er det krav om sortering og sorteringsgrad med ulike frister for ulike avfallsfraksjoner, f.eks. 50% av matavfallet skal være sortert ut innen 2025. Kommunen skal ha kunnskap om og dokumentasjon på oppnådd utsorteringsandel per år, samt oversikt over årlig mengde matavfall, park- og hageavfall og plastavfall som er utsortert og levert til materialgjenvinning. Kommunen må sørge for gode systemer og tiltak for å ivareta disse kravene. Kommunens håndtering av husholdningsavfall skal finansieres gjennom et avfallsgebyr, som fastsettes på grunnlag av selvkostprinsippet.

---

⁶ Gjennomsnitt tre siste år.

Notodden eier renovasjonsselskapet IRMAT AS sammen med Hjartdal og Midt Telemark kommune. Avfallsanlegget til IRMAT tar imot husholdningsavfall og næringsavfall. Håndtering av næringsavfallet skal organiseres adskilt fra håndtering av husholdningsavfallet.

Renovasjonsgebyret på Notodden ligger noe over landsgjennomsnittet. Andel avfall som er levert til gjenvinning er høyere på Notodden enn hos sammenligningskommunene.

Vurdering

Vi omtaler behovet for forvaltningsrevisjon om kommunens renovasjonsordning i kap. 11.

9.3. Eiendom og utedrift

Eiendom

Kommunale eiendommer har betydelig verdi. God eiendomsforvaltning i kommunen handler om å gi ansatte og tjenestemottakere gode og effektive bygninger til lavest mulig kostnad.

Det er anbefalt at kommunen har overordnede politisk forankrede mål for bolig- og eiendomsforvaltningen, et rasjonelt system for planlegging og styring, og tiltak som sikrer gode beslutningsgrunnlag. Kommunen bør ha oversikt over teknisk, forskriftsmessig og funksjonell tilstand i kommunale bygg og boliger.

Kommunen har kalkulert vedlikeholdsetterslepet til 50 mill. kr, og jobber med strategier og vedlikeholdsplaner for eiendomsmassen. Kommunen har videre startet arbeid med å rasjonalisere eiendomsmassen, herunder salg av eiendommer som ikke inngår i tjenesteproduksjonen. Det skal selges eiendomsareal på 1500 kvm i 2023.

Kommunen har noe lavere utgifter til vedlikehold av eiendommer enn i sammenlignbare kommuner, men utgiftene til drift er høyere. Det skyldes at kommunen har høye energikostnader per kvm.

Det ble gjennomført forvaltningsrevisjon om eiendomsforvaltning i 2020. Den konkluderte med at kommunen i liten grad hadde tiltak som sikret godt verdibevarende vedlikehold av bygningsmassen.

Vurdering

Vi mener at det er risiko for å kommunen fortsatt ikke har fått på plass tiltak for god eiendomsforvaltning, og vi mener derfor at det kan være hensiktsmessig å gjennomføre en ny forvaltningsrevisjon om dette temaet. Vi har også fått flere innspill om forvaltningsrevisjon om dette eiendomsforvaltning. Det kan også være grunn til å undersøke kommunens energiforbruk. Dette kan ev. ses på i sammenheng med forvaltningsrevisjon som kommunens arbeid med reduksjon av klimagassutslipp og effektivt og miljøvennlig energiforbruk, se pkt.5.6.

Utedrift

Kommunen har myndighets-, forvaltnings- og vedlikeholdsansvar for kommunale veier og gang- og sykkelstier. Dette innebærer at kommunen skal holde veiene åpne for offentlig ferdsel, ved blant annet å planlegge og gjennomføre vedlikehold, godkjenne eventuelt behov for å redusere eller stenge framkommeligheten og drifte veiene med å brøyte snø og strø.

Kommunen har også ansvar for drift og vedlikehold av parker, plasser og andre kommunale uteområder.

Vurdering

Vi har fått innspill om å gjennomføre forvaltningsrevisjon som ser på hvordan utedrift organiserer og prioriterer arbeidet. Det har ikke vært gjennomført forvaltningsrevisjon på dette området tidligere, og det er ellers et område som det rapporteres lite fra. Vi mener at derfor at det kan være hensiktsmessig å følge opp innspill om forvaltningsrevisjon på dette området.

9.4. Utbygging

Det er som regel risiko knyttet til kommunale investeringsprosjekter, og konsekvensene kan bli store. Det kan blant annet være risiko ved planlegging og saksutredning, valg av løsning, kostnadsramme, anskaffelsesprosess, prosjektstyring, kontraktoppfølging og overtakelse. Kommunen bør ha klare myndighets- og ansvarsforhold og tiltak for å sikre gode prosesser både i planleggingen og gjennomføringen av investeringsprosjekter.

Kommunen rapporterer selv om stor aktivitet på prosjekter. Virksomheten har to ansatte og kommunen mener den er sårbar ved fravær. Det største byggeprosjektet er økonomiplanperioden, er byggingen av ny barneskole i Heddal. Utbyggingen har en kostnadsramme på 120 mill. kr.

Vurdering

Vi er ellers ikke kjent med forhold som tilsier at det er særskilt risiko på dette området.

9.5. Brannvern og branntilsyn

Kommunen plikter å sørge for etablering og drift av et brannvesen. Brannvesenets oppgaver er å sørge for beredskap ved brann og å drive forebyggende arbeid. Det forebyggende brannvernarbeidet innebærer bl.a. kartlegging av brannobjekt og utsatte grupper, samt tilsyn og feiing av fyringsanlegg i bygninger, inkludert fritidsboliger.

Notodden brann og feiervesen utfører også tjenester for Hjartdal kommune.

Kommunen skriver i årsmeldingen for 2022 av at feiing er gjennomført med 100 % og at planlagte boligtilsyn er gjennomført. 60 % av de planlagte tilsynene på særskilte brannobjekter ble gjennomført, dvs. at 26 % av de særskilte brannobjektene fikk tilsyn. Tilsvarende tall for landsgjennomsnittet er 31 %. Kommunen kan ta gebyr for tilsyn og feiing. Gebyret skal fastsettes etter selvkostprinsippet. Notodden har lavere gebyr enn gjennomsnittlig.

Notodden har høyere netto driftsutgifter til brannvern og branntilsyn sett i forhold til innbyggertallet enn gjennomsnittet.

Vurdering

Det kan generelt være risiko for at kommunen ikke har god nok brannberedskap og ikke gjennomfører nødvendig tilsyn og feiing, men vi er ikke kjent med forhold som tilsier at det er særskilt risiko knyttet til denne tjenesten på Notodden.

9.6. Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon

Tema	Vinkling/kommentarer
Utedrift	Drift, organisering og prioritering
Eiendomsforvaltning	Planer og tiltak for å sikre godt vedlikehold. Kan omfatte kommunens arbeid med effektiv energibruk. Bør ev. gjennomføres i siste halvdel av perioden.

10. NAV Sosial

Notodden og Hjartdal har felles NAV-leder. NAV-Hjartdal er en avdeling under NAV-Notodden.

10.1. Sosialhjelp

Formålet med sosialtjenesteloven er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet. Utsatte barn og unge og deres familier skal få et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Vedtak om ytelser etter sosialtjenesteloven skal følge forvaltningslovens regler. Det kan generelt være risiko knyttet til saksbehandling. For personer med behov for økonomisk sosialhjelp er det viktig å få en rask tilbakemelding fra kommunen. Lang saksbehandlingstid/mange klagesaker kan indikere risiko ved saksbehandlingen. Ifølge kommunen, er tjenesten belastet og har noe ventetid.

Statsforvalter hadde tilsyn i 2023 om kommunens arbeid med å ivareta barns behov når familien søkte om økonomisk bistand. Tilsynet konkluderte med at kommunen ikke kartla og vurderte barns behov tilstrekkelig ved søknader om økonomisk stønad.

Antall sosialhjelpstilfeller har økt fra 402 i 2020 til 417 i 2022.

Kommunen skal stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad til personer under 30 år, med mindre tungtveiende grunner taler mot det. Dersom ikke kommunen følger opp aktivitetsplikten i tilstrekkelig grad vil det kunne bidra til unødvendige sosialhjelpsutbetalinger. I flere tilsyn har Statsforvalteren avdekket at kommuner ikke sikrer at vilkår om aktivitetsplikt brukes i tråd med lovkravet. Antall sosialhjelpstilfelles med vilkår har gått ned fra 174 i 2021 til 110 i 2022.

Vurdering

Det har ikke vært gjennomført forvaltningsrevisjon på dette området siden 2014. Vi mener at det kan være risiko knyttet til tjenesten, både når det gjelder saksbehandling, kapasitet og aktivitetsplikten. Det kan være hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon om sosialhjelp.

10.2. Barn i lavinntektsfamilier

Kommunen har et ansvar for å forebygge sosiale problemer og bedre levekårene for vanskeligstilte. Kommunen har derfor en viktig rolle i arbeidet med barnefattigdom. Ansvarer kommunen har, er først og fremst regulert i barnevernsloven og sosialtjenesteloven.

Alle velferdstjenestene skal vurdere barnets beste. De senere årene har Arbeids og velferdirektoratet hatt flere prosjekt for å styrke barneperspektivet i arbeidet ved NAV-kontorene. Barneperspektivet innebærer at barnas behov skal vurderes og ivaretas særskilt når NAV følger

opp foreldrene. Dette fikk kommunen avvik på ved tilsyn fra Statsforvalter, se pkt. 10.1. Det er også viktig med et godt samarbeid mellom NAV og andre aktuelle tjenester.

Notodden ligger over landsgjennomsnittet på indikatorer for barnefattigdom.

Vurdering

Det er generelt risiko for at kommunen ikke sikrer godt nok samarbeid om tjenester til barn i lavinntektsfamilier. Vi har fått flere innspill om forvaltningsrevisjon om dette temaet, og vi mener det kan være hensiktsmessig å gjennomføre en forvaltningsrevisjon om kommunens arbeid med lavinntektsfamilier.

En forvaltningsrevisjon om dette temaet, kan omfatte kommunens arbeid med å sikre samarbeid og samordning om barn og unge som er utsatte/sårbare på flere områder enn det økonomiske (se punkt 7.6).

10.3. Boligsosialt arbeid

Lov om kommunenes arbeid på det boligsosiale feltet trådte i kraft 2023. Formålet med loven er å forebygge boligsosiale utfordringer og å bidra til at vanskeligstilte på boligmarkedet skal få bistand til å skaffe seg og beholde en egnet bolig. Kommunen skal sørge for samordning og samarbeid på tvers av sektorer. Videre skal kommunen ha oversikt over behovet for både ordinære og tilpassede boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet og ha mål og strategier for det boligsosiale arbeidet.

Per i dag er ansvar for det boligsosiale arbeidet fordelt mellom NAV, helse- og omsorg og Notodden boligstiftelse. Kommunen har ikke boligsosialplan. Per i dag er ansvaret for boligsosialt arbeid delt mellom helse- og omsorg, NAV og Notodden boligstiftelse.

Vurdering

Det er risiko for at kommunen ikke tilstrekkelig oversikt over boligbehovet, og at samarbeidet mellom de involverte parter ikke fungerer i tilstrekkelig grad, og at ansvar ikke er tilstrekkelig avklart. Vi mener likevel at det ikke er hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon om dette temaet på nåværende tidspunkt. Kontrollutvalget kan søke informasjon om dette temaet på annen måte enn forvaltningsrevisjon.

10.4. Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon

Tema	Vinkling/kommentarer
Sosialhjelp	Saksbehandling og ressurser
Tidlig innsats rettet mot barn/unge	Alternative vinklinger: Helsestasjonens forebyggende arbeid Tverrfaglig samarbeid Barnefattigdom

11. Eierskapskontroll/forvaltningsrevisjon i selskap

Eierskapskontroll er en kontroll av om kommunen utøver sitt eierskap i selskap i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Eierskapskontroll kan gjennomføres i kombinasjon med forvaltningsrevisjon i selskap.

Eierskapskontroll kan gjennomføres i interkommunale selskap (IKS), interkommunale politiske råd (IPR), i aksjeselskaper (SA) som er heleid av kommuner/fylkeskommuner alene eller sammen, i samvirke SA) og i kommunale oppgavefelleskap som er selvstendige rettssubjekt.

I forrige periode ble det gjennomført følgende eierskapskontroller/forvaltningsrevisjoner i selskap:

- 3808 403 Eierskapskontroll (2021)
- 3817 405 IRMAT – oppfølging (2023), samarbeidsprosjekt med Midt-Telemark

Vi har fått innspill til eierskapskontroll/forvaltningsrevisjon i selskap i følgende selskap:

- IDEA AS
- Termokraft AS (datterselskap til Notodden Energi Holding AS)
- IRMAT

Notodden vedtok eierskapsmelding i kommunestyresak 93/21. Eierskapsmeldingen inneholder bla. prinsipper for eierstyring og oversikt over og informasjon om kommunens eierskap. Kommunen har vedtatt eierstrategier for noen selskap, og strategier for flere selskap er under utarbeidelse.

11.1. Eierskapskontroller

Det er ulike utfordringer knyttet til eierstyringen av forskjellige organisasjonsformer og eierkonstellasjoner. Det er generelt risiko for at eierstyring ikke får tilstrekkelig oppmerksomhet i folkevalgtopplæringen, at politisk nivå ikke får god nok informasjon om selskapene, og at eiersaker ikke blir godt nok forberedt og avklart politisk før møter i eierorganene.

Valg av styre er eiers viktigste oppgave. Hva som er en hensiktsmessig organisering av styrevalgprosessene kan variere for heleide og deleide selskaper, og også ut fra selskapenes størrelse, organisasjonsform og virksomhet. Forslag til styresammensetning fra selskapers valgkomiteer er generelt ofte er lite utredet og lite dokumentert.

Flere av de heleide aksjeselskapet har kommunalt ansatte i styret. Kommunen mener det er hensiktsmessig fordi det er kostnadsbesparende og fordi selskapene anses som en forlengelse av

administrasjonens oppgaver. En slik organisering kan være problematisk av flere årsaker, bla. i forhold til habilitet og styrets rolle og ansvar.

En generell eierskapskontroll undersøker om kommunens eierskapsmelding og retningslinjer for eierstyring er i samsvar med aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring, om rutiner, retningslinjer og organisering av eierstyringen fungerer etter hensikten, og om bystyrets vedtatte retningslinjer for eierstyring blir etterlevd i praksis for et utvalg selskap. Vi anbefaler at også styrevalgprosesser tas med i en slik eierskapskontroll.

Det ble gjennomført en generell eierskapskontroll i Notodden kommune i 2021. Eierskapskontrollen ble gjennomført før gjeldende eierskapsmelding ble vedtatt. Eierskapskontrollen påpekte mangler og svakheter ved kommunens eierstyring, bla. når det gjaldt styringsdialog og gjennomføring av generalforsamlinger.

Vi har fått innspill om forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll i et av datterselskapene til Notodden Energi Holding AS – Thermokraft AS. Thermokraft har som formål å bygge og drive systemer for vannbåren varme. Selskapet har gått med underskudd de siste årene, og det blir foreslått å se på forvaltning og økonomisk bærekraft. Vi mener at det i første omgang kan være hensiktsmessig å gjennomføre en eierskapskontroll om Notodden Energi Holding AS med datterselskaper, som bla. ser på eierstyring, konsernstyring og avklaringer mellom eier og selskap.

11.2. Forvaltningsrevisjon i selskap

Det kan gjennomføres forvaltningsrevisjon i selskap, enten alene eller i kombinasjon med eierskapskontroll. Prioriteringen av forvaltningsrevisjon i selskap (vesentligheten) er som regel avhengig av kommunens eierandel, organisasjonsform, selskapets virksomhet, betydning for kommunen, selskapets størrelse og økonomiske situasjon.

Det kan generelt være risiko for at kommunens selskaper ikke oppfyller lovkrav eller målsetninger knyttet til selskapsformen og/eller kjernevirksomheten, f.eks. kvalitetskrav til tjenestene. Forvaltningsrevisjon av kjernevirksomheten er mest aktuelt for selskap som skal utføre lovpålagte kommunale oppgaver eller sentrale innbyggerrettede tjenester.

Temaer som også kan være aktuelle, er selskapets drift, etterlevelse av selskapsregelverk og relevante retningslinjer fra eierstyringen (selskapsstyring), f.eks. regler om styreansvar og dokumentasjon, regler og retningslinjer om bærekraft og annet samfunnsansvar, personvern, HMS, miljøkrav, anskaffelser, offentlig støtte, korrupsjonsforebygging, etikk og varsling. Videre kan økonomistyring og rapportering være risikoområder. For morselskap i konsern er organisering og eierstyring av datterselskap også et aktuelt tema.

Ut fra et kost/nytte-perspektiv har vi innhentet begrenset informasjon om selskapene. Vi har derfor kun vurdert generell risiko for selskapene. Det innebærer at det vi angir hva *kan* være risiko, ikke

at det faktisk er risiko. Vi har bare vurdert risiko for de selskapene som vi tenker er mest sentrale for kommunen.

Selskap	Vurdering av generell risiko
Notodden Energi Holding AS Har fire datterselskap og to datterdatterselskaper	Risiko knyttet til drift i et ustabilt marked og forventning om avkastning og utbytte for kommunen. Risiko knyttet til konsernstyring.
Notodden Utvikling AS	Risiko knyttet til måloppnåelse, tilskuddsforvaltning og reglene om offentlig støtte.
IRMAT AS Har ett datterselskap	Risiko knyttet til drift (hms og miljøkrav), oppfølging av kommunens forventninger til sine selskaper, selskapsstyring.
IDEA Kompetanse AS Har fire datterselskap	Arbeids- og inkluderingsbedrift. Risiko knyttet til drift, selskaps- og konsernstyring. Konsernet har mange ansatte.
Notodden kommunale eiendomsutvikling AS	Risiko knyttet til drift og selskapsstyring. Kommunalt ansatte i styret gir risiko knyttet til habilitet og rolleblanding.
Notodden Lufthavn AS	Risiko knyttet til drift og selskapsstyring.
Notodden Lufthavn Eiendom AS	Risiko knyttet til drift og selskapsstyring. Kommunalt ansatte i styret gir risiko knyttet til habilitet og rolleblanding.
Vannfronten Eiendom AS	Risiko knyttet til drift og selskapsstyring. Kommunalt ansatte i styret gir risiko knyttet til habilitet og rolleblanding.

Bortsett fra det som er redegjort for over, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at det særskilte risikoer ved kommunenes selskaper.

11.3. Aktuelle eierskapskontroller og forvaltningsrevisjoner i selskap

Tabellen viser hvor vi, basert på risikovurderingen, mener det er størst behov for eierskapskontroll/forvaltningsrevisjon i selskap.

Tema	Vinkling/kommentarer
Notodden Energi Holding AS	Eierstyring, konsernstyring og avklaringer mellom selskap og eier

Vedlegg 1 – Selskaper og kommunale samarbeid

Heleide aksjeselskap

Navn	Selskapets formål
Vannfronten Eiendom AS	Eiendomsforvaltning knyttet til arealområdene på Jernverkstomta og Nesøya.
Notodden Lufthavn AS	Drive og utvikle Notodden Lufthavn til et luftfartssenter for flytrafikk innen personbefordring og fritids- og fraktflygninger samt for reparasjons- og vedlikeholdsvirksomhet og annen luftfartsrelatert virksomhet.
Notodden Lufthavn Eiendom AS	Utvikle, legge til rette for og drifte ny lufthavn på Notodden flyplass.
Notodden Energi Holding AS	Energiforsyning og alt som naturlig hører inn under dette, samt i næringsutvikling og næringsvirksomhet med tilknytning til kjernevirksomheten, også gjennom deltakelse i eller i samarbeid med andre selskap eller virksomheter
Notodden Utvikling AS	Fremme nærings- og næringsrelatert stedsutvikling i Notodden kommune. Arbeidet skal drives på non-profit grunnlag.
Telemark Ring AS	Eie, drifte, utvikle og vedlikeholde nasjonalt anlegg for motorsport, testanlegg og tilhørende aktiviteter i Notodden. Selskapet skal fremme regionale motorsportinteresser. Overskuddet av selskapets virksomhet skal - i sin helhet - ikke deles ut, men anvendes til drift, utvikling og vedlikehold av motorsportanlegget. Det skal ikke utbetales utbytte fra selskapet. Ved oppløsning av selskapet skal selskapets anlegg for idrett og fysisk aktivitet tilfalle virksomhet, som kan søke om tilskudd, for fortsatt oppfyllelse av det idrettslige formålet.
Notodden Kommunale Eiendomsselskap AS	Opparbeidelse, utvikling, tilrettelegging og salg av arealer til næringsvirksomhet.

Deleide aksjeselskap – med og uten innsynsrett

Navn	Selskapets formål (forkortet)	Eierandel	Øvrige eiere
IDEA kompetanse AS	Være morselskap i Arbeid- og Inkluderingskonsernet IDEA Kompetanse. Selskapet skal forvalte konsernets bygg og produsere fellestjenester for datterselskapene.	90 %	Nome kommune
Hydrogenveien AS	Fremme bruken av hydrogen, og alt som naturlig hører inn under dette. Selskapet skal bidra til at forholdene blir lagt til rette, slik at det er mulig å bruke og fylle hydrogen som drivstoff i Kvinnherad, Odda og Notodden kommune og fyllestasjoner for Hydrogen langs E134 mellom Østlandet og Vestlandet.	33,33 %	Ullensvang og Kvinnherad kommuner
IRMAT AS	Innsamling av avfall fra privathusholdninger og næringslivet og annet som naturlig faller sammen med dette.	52,3 %	Midt-Telemark og Hjartdal kommuner
Notodden Travpark AS <i>(ikke innsynsrett)</i>	Erverve, eie og leie ut eiendom til hestesport- senter på Lysthusodden	4,8,9 %	Private eiere
Notodden i Sentrum AS <i>(ikke innsynsrett)</i>	Fremme Notodden sentrum som et levende og aktivt handels- og møtested og å ivareta og utvikle bysenterets særpreg og fortrinn.	12,9 %	Notodden utvikling AS og private eiere
Kulturlandskapsenteret i Telemark AS <i>(ikke innsynsrett)</i>	Selskapet skal drive opplæring, planlegging, prosjektarbeid og annen kunnskapsformidling/tiltak for aktivt å medverke til at miljøverdiane og næringsressursane knytt til landbruket sitt kulturlandskap kan takast vare på og utnyttast i berekraftig bygdeutvikling. Oppgåvene vil omfatte alt frå lokale og regionale føgtiltak til deltaking i nasjonale og internasjonale fagnettverk	2,7 %	Private eiere

Notodden kommune eier i tillegg en liten andel aksjer Krossobanen AS og i E134 Haukelivegen AS, og en andel av Biblioteksentralen SA.

Interkommunale selskap (IKS), kommunale oppgavefelleskap (KO) og interkommunalt politisk råd (IPR)

Navn	Formål (forkortet)	Eierandel	Øvrige deltakere
Vestfold, Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS	Sekretariat for kontrollutvalg.	2,6 %	Kommuner i Vestfold, Telemark og Agder.
Vestfold og Telemark revisjon IKS	Revisjonstjenester	3 %	Kommuner i Vestfold og Telemark.
Sør-Øst 110 IKS	Alarmsentral brann	1,9 %	Kommuner i Sør-østnorge.
IKA Kongsberg IKS	Legge til rette for effektiv gjennomføring av arkivloven		Svært mange kommuner og kommunale selskap
Kongsbergregionen IPR	<p>Kongsbergregionen interkommunalt politisk råd er et samarbeids- og interesseorgan for de deltakende kommunene som skal bidra til å styrke regionen som en bærekraftig, attraktiv og konkurransedyktig region, basert på lokale fortrinn.</p> <p>Rådet skal arbeide for utvikling av regionen gjennom forpliktende samarbeid og ivareta interessene til regionen overfor fylket, stat og andre organer på regions-, fylkes- og riksplan.</p>		Flesberg, Hjartdal, Kongsberg, Nore og Uvdal, Rollag, Sigdal og Tinn.

	<p>Rådet skal synliggjøre regionen som et attraktivt boområde, arbeidsmarked og opplevelsesregion.</p> <p>Saksbehandlingen i Representantskapets og Regionrådets møter skal være orientert mot å finne omforente løsninger, basert på regionens felles og langsiktige interesser.</p>		
--	---	--	--

Annet interkommunalt samarbeid – ikke selvstendige rettssubjekt

Navn	Oppgaver/formål	Organisasjonsform	Øvrige deltakere
Notodden, Hjartdal og Tinn barnevernstjeneste	Barnevernstjeneste	Administrativt vertskommunesamarbeid	Hjartdal og Tinn
Notodden og Hjartdal PPT	Pedagogisk psykologisk tjeneste	Administrativt vertskommunesamarbeid	Hjartdal
Kommunalt oppgavefelleskap for klima og miljøberedskap i Telemark	Ivareta beredskap mot akutt forurensing og skogbrann	Kommunalt oppgavefelleskap	Alle kommuner i Telemark.
Telemarkskanalen natur- og kulturpark KO	Øke kanalens attraktivitet som reisemål og boplass, og å få til vekst og utvikling i næringslivet gjennom å foredle de særpregede ressursene knyttet til Telemarkskanalen og kanallandskapet	Kommunalt oppgavefelleskap	Telemark fylkeskommune, Skien, Nome, Midt-Telemark, Kviteseid og Tokke
Kongsberg krisesenter			Kongsberg, Nore og Uvdal, Rollag, Flesberg og Øvre Eiker

Barnevernsvakten i Telemark	Krise- og akuttberedskap for barneverntjenesten, og felles vaktjeneste utenom kontortid.	Administrativt vertskommunesamarbeid	Alle kommunene i Telemark
Kongsbergsregionens kommunale oppgavefellesskap for tjenesteutvikling	Skal levere tjenester til deltakerne i hht. vedtatt handlingsplan	Kommunalt oppgavefellesskap	Kongsberg, Hjartdal, Tinn, Flesberg, Nore og Uvdal, Rollag og Sigdal.
Responscenteret	Responscenteret er et digitalt alarmmottak og kompetansesenter for velferdsteknologi.	Administrativt vertskommunesamarbeid	Kongsberg – usikker hvem flere
Kongsbergregionen IKT Drift	Interkommunalt IKT-samarbeid	Administrativt vertskommunesamarbeid	Hjartdal, Tinn, Kongsberg, Flesberg, Rollag, Nore og Uvdal, Sigdal og Krødsherad
Regionalt samarbeid om tilsyn og ulovlighetsoppfølging etter plan- og bygningsloven	Oppgaver knyttet til tilsyn og ulovlighetsoppfølging	Administrativt vertskommunesamarbeid	Hjartdal, Tinn, Kongsberg, Flesberg, Rollag, Nore og Uvdal, og Sigdal.

På vakt for felleskapets verdier

Rapporten er utarbeidet av
Vestfold og Telemark revisjon IKS

Har du spørsmål til rapporten?

Ta kontakt med oss:

Telefon: 33 07 13 00

E-post: post@vtrevisjon.no

www.vtrevisjon.no